

**Omlegging av E39 ved Liabø i Halså kommune på
Nordmøre.**

Virkninger på biologisk mangfold

Bioreg AS Rapport 2012 : 12

BIOREG AS

Rapport 2012:12

Utførende institusjon: Bioreg AS	Kontaktpersonar: Finn Oldervik	ISBN-nr. 978-82-8215-196-2
Prosjektansvarleg: Finn Oldervik	Finansinert av: Fossheim Kraftverk AS	Dato: 4. mai 2012
<p>Referanse: Oldervik, F. G. & Folden. Ø. 2012. Omlegging av E39 ved Liabø i Halså kommune på Nordmøre. Virkninger på biologisk mangfold. Bioreg AS rapport 2012 : 12. ISBN: 978-82-8215-196-2</p>		
<p>Referat: På bakgrunn av krav frå statlige styresmakter er virkningene på det biologiske mangfoldet av ei regulering av E39 ved Liabø i Halså kommune i Møre og Romsdal vurdert. Arbeidet er konsentrert omkring forekomster av rødlistearter og sjeldne og/eller verdifulle naturtyper. Fire nye naturtypelokaliteter er registrert, avgrenset og beskrevet i notatet/rapporten.</p>		
<p>4 emneord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Biologisk mangfald Rødlistearter Vegregulering Registrering 		

Figur 1. Framsida; Dette bildet viser typisk furuskog rett øst for traseen ved området øst og nord for Ålandsbekken. Det ble observert litt gubbeskjegg (NT) på enkelte av disse furutrærne, noe som viser at naturskogpreget fremdeles er i behold i dette forholdsvis avgrensede området. Som en ser så er det typisk en god del eier i busksjiktet her, mens blåbær dominerer i feltsjiktet. Ellers er det grunn til å merke seg at det er ganske god sjikting her, noe som viser at det tradisjonelt har blitt plukkhogd. (Foto: Øystein Folden AS © 28.05.2012).

1 Forord

Det er planlagt en omlegging av E39 mellom Liabø og Betten i Halså kommune på Nordmøre. I forbindelse med dette har Bioreg AS fått i oppgave å kartlegge vegetasjon og naturtyper som ligger i nærheten av de aktuelle omleggingstraseene. Med grunnlag i plan- og bygningsloven og tilhørende forskrift om konsekvensutredninger av 26.06.2009, blir det krevd konsekvensutredning av tiltaket.

På oppdrag fra Asplan Viak ved Hallvard Holtung har Bioreg AS utført en kartlegging av naturverdier knytt til vegetasjonen i det området som blir berørt. Videre er nyregistrerte prioriterte naturtyperlokalteter avgrenset og beskrevet. Det er lagt vekt på at Naturmangfoldloven av 2009-06-19 skal være rettesnor for registrering og en eventuell senere konsekvensvurdering. Rapporten er elles utarbeidet på grunnlag av forslag til nye traseer fremstilt av Asplan Viak. Kontaktperson hos Asplan Viak har som nevnt vært Hallvard Holtung, mens Finn Oldervik har vært kontaktperson for Bioreg AS. Prosjektleder og rapportansvarlig for Bioreg har vært Finn Oldervik. Sistnevnte har også vært hovedansvarlig for feltdelen, men også Øystein Folden har deltatt i felt.

Vi retter en spesiell takk til grunneier Ingebrigt Henden for informasjon, særlig om driftshistorikken for bnr 2 av Liabø der det ble registrert 2 prioriterte slåttemarkslokalteter under den naturfaglige undersøkelsen.

Aure, 4. juni 2012

Bioreg AS

Finn Gunnar Oldervik

Innholdsfortegnelse

1	FORORD.....	3
2	FYLKESVEGEN. BESKRIVELSE AV DE ULIKE DELOMRÅDENE OG TRASEENE DER DE AVVIKER VESENTLIG FRA DE GAMLE.	5
2.1	NY FYLKESVEG FRA VESTGRENSE MOT VÅGLAND TIL KRYSS I NORDØST (ALT. 2 MED PLANKRYSS):	5
2.2	NY E 39 FRA KRYSS NORDØST FOR LIABØ OG SØROVER TIL ÅFARLIA (ALT. 1 OG 2).....	6
3	PRIORITERTE NATURTYPER. BESKRIVELSER.	11

2 Fylkesvegen. Beskrivelse av de ulike delområdene og traseene der de avviker vesentlig fra de gamle.

Ved valg av alt. 1 vil fylkesvegen knapt bli forandret i forhold til hvordan den er nå. Bare et kort stykke der den nye E39 forlater den gamle vil den nye vegen bli bygd parallelt med gamle E39. Den nye vegen berører kun dyrkamark som er uten verdi for biologisk mangfold.

Figur 2. Kartutsnittet viser ei grov skisse av situasjonen der ny trasé for E39 forlater den gamle. Det som vil bli ny fylkesveg vil i hovedsak følge gammel trasé, men vil bli lagt parallelt med den gamle noen hundre meter fra krysset. Den nye vegen vil komme til å bli lagt over fulldyrka eng som er uten verdi for biologisk mangfold. Den nye E39 vil gå gjennom et hogstfelt som er uten interesse for biologisk mangfold. Se bilde s. 7.

2.1 Ny fylkesveg fra vestgrense mot Vågland til kryss i nordøst (alt. 2 med plankryss):

Den vestre strekninga av den eventuelt nye fylkesvegen ser ut til å være tynn granskog planta på tidligere beitemark med buskvegetasjon, med blandingsskog i yngre fase som resultat. Omtrent der traseen krysser en traktorveg helt vest i planområdet ligger det en brønn. Etter et stykke er det ei lita lomme fra oversida med furuskog og hassel, men uten kontinuitet, selv om det er et lite areal med mye liggende dødved trolig fra 1992. Så går det over til eldre granskog. Videre er det et langt stykke med dyrkamark, først ei slåttemark som blir skilt ut som naturtypelokalitet (se egen beskrivelse), og så eng som er pløyd og gjødsla, bare avløst av enkelte striper med kantvegetasjon langs gjerder, stedvis steingjerder. For å være nøyaktig, så blir den enda som ligger rett øst for gardsvegen for Liabø, Utistu drevet økologisk og blir slik ikke gjødsla med kunstgjødsel. Det ble da også registrert litt jordnøtt og gulaks på denne enga. Helt i øst er det en strekning med sterkt tynna blandingsskog med

blåbær som har blitt mye opptråkka av beiting i den senere tida og økende innslag av beitearter. Helt til slutt ei fulldyrka eng.

Figur 3. Dette bildet viser landskapet østover fra Utistu. Det kommer ikke så tydelig fram på bildet, men på noen strekninger langs skogen ca midt på bildet er det opplagt steingjerde. (Foto; Finn Oldervik, Bioreg AS © 28.05.2012).

2.2 Ny E 39 fra kryss nordøst for Liabø og sørover til Åfarlia (Alt. 1 og 2).

I nord er det delvis grøfta myr som nå for det meste er snauhogd (hogstfelt) men noe er skogbevokst, mest med gran, men også noe furu, i tillegg til litt bjørkekratt. Myrområdet har ingen verdi for biologisk mangfold lenger. Begge alternativene vil komme til å gå over dette området og det samme gjelder tilførselsvegene ved valg av alt. 2.

Figur 4. Det er ca her at den nye vegen "forlater" den gamle. Den vil så smått begynne å ta av litt lenger til venstre, men vil etter hvert svinge av nedover dette /hogst/plantefeltet (grøftet myr). (Foto; Finn Oldervik, Bioreg AS © 28.05.2012).

Etter hvert blir det en overgang til furu-blåbærskog. I traseen fortsatt mest yngre skog. Men rett øst for traseen fins det innslag av gubbeskjegg (NT) på enkelte furutre. Furutre med tverrmål opptil 60 cm er så vidt representert, men mesteparten er i dimensjoner på ca 20-40 cm. Lite dødved, og andre kontinuitetselementer. Rett nord for traktorveg er det noen raviner med mest blåbær i feltsjiktet, og spredt noen få rognere med tverrmål opp til 30 cm. Lungenever er så vidt representert på disse.

Fra traktorvegen til nordre bekken er det litt blandingskog med blåbær. Langs bekken ei smal stripe med litt gråor og gran. Sør for denne bekken er det noen små fattige fastmattemyrer og videre blåbærfuruskog med mye einer. Mot øst innslag av granplantefelt.

Langs den søndre bekken er det en lokalitet med gråor-heggeskog (se egen beskrivelse senere!), før en når en traktorveg. Denne traktorvegen ligger omlag der det er meningen å legge en tilknytningsveg i følge planutkastet. Traseen til denne vil krysse under to høyspentledninger og ellers hovedsaklig gå gjennom relativt ung furuskog oppblandet med noe bjørk. I feltsjiktet hovedsaklig blåbær, men stedvis også noe småbregneskog og røsslyng.

Figur 5. Dette bildet viser et parti fra stikkvegen som følger en eksisterende skogsveg. Her er det furudominans, men som en ser så er det også noe ung bjørkeskog lenger framme. Det ble ikke registrert verdier som har betydning for biologisk mangfold på denne strekningen. (Foto: Finn Oldervik, Bioreg AS © 30.05.2012).

Videre sørover fra traktorvegen langs hovedtraseen er det et lite parti med furu-blåbærskog før en når et åpent parti med fattigmyr. Deretter et lite belte med lauvskog, mest bjørk før en kommer inn på ei eng som trolig er dyrka opp i nyere tid. Sør for enga er det en blanding av furu og lauvskog, først en del hasselkratt som må sies å være uten kontinuitetspreg. Liljekonvall vokser hist og her, noe som tyder på mineralrikt jordsmonn. Ved høyspentlinja får en kontakt med ei tresatt naturbeitemark. Denne er for det meste fuktig i traseen, med stort innslag av mjøddurt. Bare flekkvis noe tørrere med bl.a. litt smalkjempe, markjordbær og sannsynligvis grov nattfiol.

Den siste strekninga fra beitemarka til eksisterende veg går gjennom furuskog med hasselkratt og tynn bunnvegetasjon. Skogen har ikke kontinuitetspreg.

Videre vil den nye traseen følge den gamle så noenlunde et lite stykke, noe som medfører nærføring til en gråor – heggeskog av lokal verdi (Se egen beskrivelse senere!). Etter hvert vil den nye traseen forlate den gamle gradvis og blir da liggende vest for denne. I begynnelsen er det litt boreal lauvskog, men etter hvert vil en komme inn i et nytt hogstfelt.

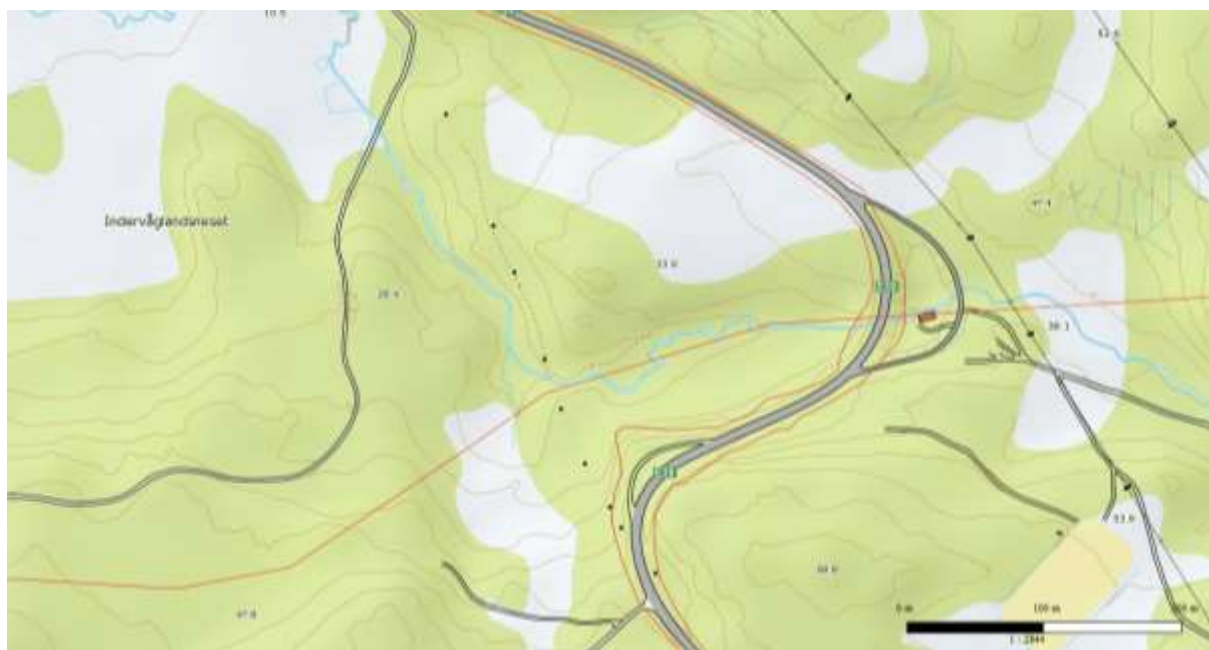

Figur 6. Her er traseen tegnet slik at den skal komme mellom denne vegen og eksisterende veg som vi skimter noe høyere oppe. Her det hogstfelt med litt innslag av ungt hasselkratt. (Foto; Finn Oldervik, Bioreg AS © 26.05.2012).

Videre derifra vil veien komme til å gå langs noe som trolig er en gammel bygdeveg der det er granplantasjer på venstre side når en står med fronten sørover og triviell blåbærlauvskog derifra og i retning sjøen. Den gamle vegen må betraktes som et kulturminne som om mulig, bør bevares. Det gjøres best ved å legge vegen inne i granskogen. På denne strekningen vil en nedenforliggende naturtypelokalitet kunne påvirkes negativt hvis en ikke er påpasselig med å hindre avrenning av betydning til bekkesystemet. Det er hovedsaklig under anleggsarbeidet at dette kan være et problem.

Figur 7. Bildet viser et parti fra det som trolig er en eldre bygdeveg. Bildet er tatt mot nord og som en ser så er det plantet gran på østsiden av vegen, mens det er noe innslag av boreal lauvskog på vestsiden. Det dreier seg så å si utelukkende om blåbærskog. (Foto; Finn Oldervik, Bioreg AS © 26.05.2012).

Figur 8. Det forrige bildet er tatt fra litt nord for Dalabekken i retning nord. Som en ser så vil den nye vegtraseen komme til å gå ca langs den prikkede linjen med de svarte prikkene (telefonstolper).

Rett nord for Åfarlia vil den nye traseen igjen komme inn på den eksisterende veien et kortere stykke før den på nytt blir lagt vest for denne. I begynnelsen er det dyrkamark uten spesielle verdier for biologisk mangfold, men traseen får så nærføring til et mindre tjern som tidligere er utskilt som egen naturtype. Beskrivelse av dette ligger i Naturbase og selve vatnet ble ikke reinventert av oss. Traseen vil passere øst for tjernet, - over en relativt fast rygg med ung furuskog og videre over ei lita porsmyr uten spesielle verdier. Også på denne strekningen vil den nedenforliggende naturtypelokaliteten kunne påvirkes negativt hvis en ikke er påpasselig med å hindre avrenning til bekkesystemet og selve myra, særlig under anleggsarbeidet. Sør for porsmyra vil traseen igjen komme inn på eksisterende trase og planområdet for prosjektet slutter her. Det ble observert livlig fiskevak i tjernet ved inventeringen den 26.05.2012.

Figur 9. Bildet er tatt fra eksisterende E39 og viser det omtalte tjernet mellom Åfarlia og Gjengstøa. Det er ei lita porsmyr som går fra tjernet og i retning vegen, mens det er et parti med ung furuskog nord for porsmyra. Enda lenger nord vil traseen berøre noe dyrkamark før den går sammen med eksisterende E39 igjen. (Foto; Finn Oldervik, Bioreg AS © 26.05.2012).

3 Prioriterte naturtyper. Beskrivelser.

Lok. nr. 1. Liabø – Utistu (35/2). Slåttemark (D01) (100 %).

Halsa kommune.

UTM EUREF89 32V Ø: 464766 N: 6999349

Høyde over havet: ca 90 - 110 moh.

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Slåttemark (D01).

Utforming: Jordnøttutforming (G4b)

Verdi: Viktig - B

Vernestatus: Ingen (Se neste lokalitet).

Kilde: Egne registreringer.

Siste feltsjekk; 30.05.2012

Lokalitetsskildring:

Innledning: Lokaliteten ble undersøkt av Øystein Folden og Finn Oldervik, Bioreg AS i forbindelse med planer om omlegging av Fv 352. Disse planene er blitt aktualisert pga en større omlegging av E39 der avkjørselen til fylkesveien blir flyttet betydelig mot nordøst.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en sørvendt li rett vest for gardshusa på Utistu – Liabø. Mot vest er lokaliteten avgrenset av et granplantefelt, mens det er en jordbruksvei i nord og lauvskog i sør. Mot øst er den avgrenset av dyrkamark som virket betydelig mere oppgjødslet og som vi definerte å tilhøre det intensivt drevne jordbrukslandskapet. Berggrunnen her tilhører det såkalte Ertvågsøykomplekset som hovedsaklig består av bergarter fra prekambrisk til ordovicisk alder, - for det meste granittisk gneis i følge berggrunnskartet. Men det kan også være innslag av rikere bergarter som; glimmerskifer, amfibolitt, kalksilikatskifer, metasandstein og kalkspatmarmor. Moen (1998) plasserer dette området i klart oseanisk seksjon (O2) og hva angår vegetasjons-sone, så sier samme kilde at den ligger i sørboreal sone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Vi har definert lokaliteten som ei slåttemark, men de siste 6 -7 årene har den vært beitet av hest. Naturtypen er slåttemark (D01), selv om arealet er beita og ikke slått de siste åra. Det er nok tale om frisk fattigeng (D0104) og utformingen må uten tvil være G4b, (etter Fremstad) jordnøttutforming.

Artsmangfold: Det var litt tidlig i vekstsesongen til å få god oversikt over artsmangfoldet, men så vidt vi kunne se så var det to-tre arter som dominerte vegetasjonen på enga, nemlig: Smalkjempe, jordnøtt og gulaks. Stedvis var det noe innslag av hvitbladtistel og knappsiv. På fuktige steder ble det også observert litt engsnelle og beitestarr. Av andre arter som ble registrert kan nevnes; engfrytle, engsyre, firkantperikum, hanekam, hvitveis, jonsokkoll, løvetenner, myrfiol, nyseryllik, ryllik, skogfiol, skogstorkenebb, tepperot, tiriltunge og tveskjeggveronika.

Bruk, tilstand og påvirkning: I følge nåværende eier, Ingebrigt Henden, så er dette gammel slåttemark som opprinnelig ble eid og drevet av hans morfar. Etter at morfaren fall fra var det sauebonde, Lars Halse, som hadde hånd om drifta. Ingen av disse to brukte særlig mye gjødsel på engene. Henden tok over i 2005 og fra den tid er denne aktuelle lokaliteten vært bortleid som hestebeite til naboen.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter er registrert på lokaliteten som vi kjenner til, men det vokser både gran og platanlønn nær lokaliteten.

Kulturminne: Det er rydningsrøyser mot sør og vest.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten må om den skal beholde sin verdi brukes slik den tradisjonelt har vært brukt, dvs den må slå forholdsvis sent og graset må enten hesjes eller tørkes på bakken. Pløying og gjødsling vil ødelegge verdiene.

Del av helhetlig landskap: Mot vest er det granplantefelt og mot øst er det gjødsle eng. Lokaliteten må derfor betraktes som en siste rest av det gamle kulturlandskapet på bnr 2 av gnr 35, Liabø, Utistu. Av den grunn kan neppe denne lokaliteten bli sett på som del av et helhetlig landskap.

Verdibegrunnelse: Jordnøtteng er regnet som en truet vegetasjonstype, så slik sett burde kanskje denne lokaliteten vært verdisatt som en A-lokalitet. På grunn av at den har vært beitet i noen år (ca 7 år), så har den tapt noe av det typiske slåttemarkspreget og dette gjør at vi foreløpig vil verdisette den som en **B-lokalitet – Viktig**. Med riktig skjøtsel noen år framover har vi håp om at denne lokaliteten vil utvikle seg til en klar A-lokalitet.

Figur 10. Bildet viser avgrensingen av slåttemarkslokaliteten på Liabø, Utistu (35/2). Areal 6,8 da.

Figur 11. Bildet viser deler av den største av slåtteengene ved Utistu, Liabø. Smalkjempe og gulaks var av de dominerende artene her, men det ble også observert ganske mye jordnøtt. (Foto; Finn Gunnar Oldervik, Bioreg AS © 30.05.2012).

Lok. nr. 2. Liabø – Utistu (35/131). Slåttemark (D01) (100 %).

Halsa kommune.

UTM EUREF89 32V Ø: 464860 N: 6999386

Høyde over havet: ca 110 moh.

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Slåttemark (D01).

Utforming: Jordnøttutforming (G4b)

Verdi: Viktig - B

Vernestatus: Ingen

Areal: ca 0,9 da

Kilde: Egne registreringer.

Siste feltsjekk; 30.05.2012

Lokalitetsskildring:

Innledning: Lokaliteten ble undersøkt av Øystein Folden og Finn Oldervik, Bioreg AS i forbindelse med planer om omlegging av Fv 352. Disse planene er blitt aktualisert pga en større omlegging av E39 der avkjørselen til fylkesveien blir flyttet betydelig mot nordøst.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en sørvendt li rundt våningshuset på Utistu, Liabø. Våningshuset med tomt er utskilt fra resten av jorda på Liabø bnr 2 og har fått bnr 131. Eiendommen er benyttet som fritidsbolig. Vegetasjonen viser tydelig at dette aktuelle arealet har hatt en

annen skjøtsel enn de mere intensivt drevne områdene i rundt. Det står også att noen gjerdestolper rundt den avgrensede eiendommen, men selve gjerdet er fjernet. På oversiden av huset er bare det arealet som ser lite gjødsla ut tatt med. Ellers følger avgrensingen stort sett eiendomsgrensa. Berggrunnen her tilhører det såkalte Ertvågsøykomplekset som hovedsaklig består av bergarter fra prekambrisk til ordovicisk alder, - for det meste granittisk gneis i følge berggrunnskartet. Men det kan også være innslag av rikere bergarter som; glimmerskifer, amfibolitt, kalksilikatskifer, metasandstein og kalkspatmarmor. Moen (1998) plasserer dette området i klart oseanisk seksjon (O2) og hva angår vegetasjons-sone, så sier samme kilde at den ligger i sørboreal sone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Vi har definert lokaliteten som ei slåttemark, (D01), selv om arealet er slått med plenklipper/beitepusser de seneste årene. Det er nok tale om frisk fattigeng (D0104) og utformingen må uten tvil være G4b, (etter Fremstad) jordnøttutforming.

Artsmangfold: Det var litt tidlig i vekstsesongen til å få god oversikt over arts mangfoldet, men så vidt vi kunne se så var det to-tre arter som dominerte vegetasjonen på enga, nemlig: Smalkjempe, jordnøtt og gulaks. Stedvis var det også et betydelig antall nattfiol (sannsynligvis grov). Det ble også registrert litt prestekrage på lokaliteten. Av andre arter som ble registrert kan nevnes; engfrytle, engsyre, firkantperikum, hanekam, hvitveis, jonsokkoll, legeveronika, løvetenner, myrfiol, nyseryllik, ryllik, skogfiol, tepperot, tiriltunge og tveskjeggveronika.

Bruk, tilstand og påvirkning: I følge Ingebrigt Henden har det vært slått med ljà her inntil for ca 15 år siden. Senere har det vært brukt plenklipper og en sjelden gang også beitepusser. Det er antatt at det sjelden/aldri har vært gjødsla her.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter er registrert på lokaliteten som vi kjenner til.

Kulturminne: Ingen kjente.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten må om den skal beholde sin verdi brukes slik den tradisjonelt har vært brukt, dvs den må slås forholdsvis sent og graset må enten hesjes eller tørkes på bakken. Pløying og gjødsling vil ødelegge verdiene.

Del av helhetlig landskap: Sammen med den avgrensede lokaliteten litt lenger vest, så utgjør denne lokaliteten et verdifullt restområde der i det minste noe av arts mangfoldet fremdeles er intakt. Så selv om det ikke kan sies direkte å være en del av et helhetlig landskap, så er det svært viktig for det biologiske mangfoldet at slike restbiotoper blir tatt vare på ved riktig skjøtsel.

Verdibegrunnelse: Jordnøtteng er regnet som en truet vegetasjonstype, og lokaliteten virker å være godt i hevd fremdeles med intakt arts mangfold. Dette gjør at den må verdisettes som; **Svært viktig – A.**

Figur 12. Det grønne polygonet ved våningshuset i Utistua viser hvor denne aktuelle slåttemarka ligger. Den utgjør ca 0,9 da.

Figur 13. På den lille slåttemarka ved våningshuset på Liabø, Utistu ble det registrert en god del nattfiol og ellers kan en bla se både litt smalkjempe og jordnøtt, selv om hvitveisen til dels dominerer såpass tidlig på sesongen. Noe strø i bunnsjiktet, tyder på noe mangelfull skjøtsel i 2011. (Foto; Finn Gunnar Oldervik, Bioreg AS © 30.05.2012).

Lok. nr. 3. Liabø – Ådalsbekken (35/4 og 35/5). (F05) (100 %).

Halsa kommune.

UTM EUREF89 32V Ø: 466190 N: 6998690

Høyde over havet: ca 40 - 50 moh.

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Gråor - heggeskog (F05).

Utforming: Flommarksutforming (F0501) ca 50 % og Liskog/ravine (F0502) ca 50 %.

Verdi: Viktig - B

Vernestatus: Ingen (Se neste lokalitet).

Kilde: Egne registreringer.

Siste feltsjekk; 30.05.2012

Lokalitetsskildring:

Innledning: Lokaliteten ble undersøkt av Øystein Folden og Finn Oldervik, Bioreg AS i forbindelse med planer om omlegging av E39.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den slakke sørvestvendte skogslia på nordøstsida av Skålvikfjorden ved Inner Våglandselva. Mot sør er lokaliteten stort sett avgrenset av en skogsveg som er bygd forbi lokaliteten, mens den på de andre sidene er avgrenset av andre vegetasjons- og naturtyper. Berggrunnen her tilhører det såkalte Ertvågsøykomplekset som hovedsaklig består av bergarter fra prekambrisk til ordovicisk alder, - for det meste granittisk gneis i følge berggrunnskartet. Men det kan også være innslag av rikere bergarter som; glimmerskifer, amfibolitt, kalksilikatskifer, metasandstein og kalkspatmarmor. Moen (1998) plasserer dette området i klart oseanisk seksjon (O2) og hva angår vegetasjonssone, så sier samme kilde at den ligger i sørboreal sone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dette er en typisk gråor-heggeskog (F05) og den mest verdifulle delen har utforminga flommarksskog (F0501) ca 50 %, mens randarealet kan plasseres i utforminga liskog/ravine (F0502), ca 50 %. Feltsjiktet er varierende, men består av ganske mye småbregner som fugletelg og hengeving. Etter Fremstad kan det defineres som småbregne – lavlandsutforming (A5a).

Artsmangfold: Gråor er det dominerende treslaget innen hele lokaliteten, men det finnes også litt bjørk og rogn, samt litt hassel. Platanlønn finnes spredt i hele dette området og det ble også registrert noe av arten innen den avgrensede lokaliteten. I feltsjiktet ble foruten hengeving og fugletelg, registrert mye skogstjerneblom, en art som må sies å være typisk for slike lokaliteter. Av andre arter kan nevnes; blåbær, bringebær, enghumleblom, gauksyre, gulaks, hvitveis, hårfrytle, maikonvall, myrfiol, myrmaure, myrtistel, rød jonsokblom, skogfiol, skogsnelle, skogstjerne, sumpkarse, tepperot, vendelrot samt litt brennesle og hagerips. På ei rogn ble det registrert glattvrenge, grynvrenge og litt lungenever.

Bruk, tilstand og påvirkning: Vi har ikke gjort undersøkelser omkring den historiske bruken, men regner med at det har vært beitet av husdyr her tidligere. Ellers virker lokaliteten å være stabil og foruten den tidligere nevnte vegen, så var det ikke synlige inngrep å observere innen eller nær lokaliteten. Gjennom traktorvegen går bekken i rør og på befaringsstidspunktet hadde den gravd seg gjennom vegen langs røret.

Fremmede arter: Platanlønn ble som nevnt registrert innen lokaliteten. I tillegg ble det observert en stor busk av hagerips der. Det er også sannsynlig at enkelte små renninger av gran kan ha spredt seg hit fra plantefeltet et stykke unna.

Kulturminne: Ingen spesielle kulturminne ble observert innen lokaliteten.

Skjøtsel og hensyn: Fremmede arter som platanlønn og gran bør fjernes. Ellers bør den forbli urørt og bekken må få renne som før slik at en kan få beholde flommarkspreget innen lokaliteten. Skogen innen lokaliteten bør få utvikle seg fritt.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten kan knapt kalles en del av et helhetlig landskap, men den er med og skaper variasjon, samt at den også må betraktes som en viktig restbiotop i et landskap som er sterkt påvirket av skog- og jordbruksaktiviteter.

Verdibegrunnelse: Den mest verdifulle delen av lokaliteten er stadig utsatt for flom og dermed tilførsel av nye næringsstoffer. Dette gjør at artssammensetningen både i feltsjikt og tresjikt blir stabilt, noe som kanskje skulle tilsi verdi B - viktig. Liggende og stående dødved, skjønt i moderate mengder, viser en viss kontinuitet i utviklingen. Vi vil også minne om den betydningen slike lokaliteter har for fuglelivet i området. Både dvergspett og mange arter blant spurvefuglene finner ofte sine hekkeplasser innen slike biotoper da det ofte er en høy biologisk produksjon, ikke minst av larver og insekter på slike steder. Siden det ikke er observert rødlistearter eller andre sjeldne arter innen lokaliteten, samt at den også er relativt liten, så mener vi at verdien; **Lokalt viktig – C** blir det riktige for denne lokaliteten.

Figur 14. Kartutsnittet viser avgrensingen av gråor – heggeskogen ved Ålandsbekken.

Figur 15. Bildet viser ikke akkurat den fineste delen av lokaliteten, men er tatt i en ytterkant rett nedenfor der en skogsvei krysser Ådalsbekken. Som en ser er det ført en del silt inn på lokaliteten her. (Foto; Finn Gunnar Oldervik, Bioreg AS © 30.05.2012).

Figur 16. Det var ikke så mye å se til lungeneversamfunnet i gråor – heggeskogen ved Ålandsbekken, men på ei lita rogn ble det observert litt lungenever i tillegg til glattvrenge og grynvenge. (Foto; Finn Gunnar Oldervik, Bioreg AS © 30.05.2012).

Lok. nr. 4. Indre Vågland – Inner Våglandselva (34/3). (F05) (100 %).

Halsa kommune.

UTM EUREF89 32V Ø: 466155 N: 6997950

Høgde over havet: ca 20 moh.

Naturtyperegistreringer:

Naturtype: Gråor - heggeskog (F05).

Utforming: Flommarksutforming (F0501).

Verdi: Lokalt viktig - C

Vernestatus: Ingen

Kilde: Egne registreringer.

Siste feltsjekk; 30.05.2012

Lokalitetsskildring:

Innledning: Lokaliteten ble undersøkt av Øystein Folden og Finn Oldervik, Bioreg AS i forbindelse med planer om omlegging av E39.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den slakke sørvestvendte skogslia langs Inner Våglandselva. Den ligger rett på øversida av vegen (E39) og mot øst er det en lunningsplass og en bru over elva. Noe av lokaliteten er intakt også oppstrøms brua. Mot vest er den avgrenset av E39, mens den ellers er avgrenset mot lunningsplassen og ellers andre naturtyper. Berggrunnen her tilhører det såkalte Ertvågsøykomplekset som hovedsaklig består av bergarter fra prekambrisk til ordovicisk alder, - for det meste granittisk gneis i følge berggrunnskartet. Men det kan også være innslag av rikere bergarter som; glimmerskifer, amfibolitt, kalksilikatskifer, metasandstein og kalkspatmarmor. Moen (1998) plasserer dette området i klart oseanisk seksjon (O2) og hva angår vegetasjons-sone, så sier samme kilde at den ligger i sørboreal sone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dette er en typisk gråor-heggeskog (F05) og den mest verdifulle delen har utforminga flommarksskog (F0501) ca 70 %, mens randarealet kan plasseres i utforminga liskog/ravine (F0502), ca 30 %. Etter Fremstad kan vegetasjonstypen her defineres som Høystaude – strutsevingutforming (C3a).

Artsmangfold: Tresjiktet består i all hovedsak av gråor (ca 80 %), hegg (ca 10 %), mens resten består av bjørk, rogn og litt selje (ca 10 %). Feltsjiktet er varierende, men strutseving er en av de artene som dominerer her, mens det andre steder er en god del småbregner som hengeving og fugletelg. Stedvis er det en god del firblad, mjørdurt og bekkeblom. Av andre arter kan nevnes; hengeaks, hvitveis, hårfrytle, jordbær, myrfiol, rød jonsokblom, skogfiol, skogstjerne og vendelrot. Ved kanten av lunningsplassen hadde det tydeligvis blitt tømt noe hageavfall da det vokste brudespirea der. Det ble observert noe dødved, - både stående og liggende, men det er ikke snakk om store mengder.

Bruk, tilstand og påvirkning: Vi har ikke gjort undersøkelser omkring den historiske bruken, men regner med at det har vært beitet av husdyr her tidligere. Ellers virker det meste av lokaliteten å være stabil og foruten den tidligere nevnte vegen, så var det også ryddet litt i kanten av lokaliteten. Lokaliteten ligger altså inntil E39 i vest og i sør og øst ligger det som nevnt en lunningsplass med adkomstveier.

Fremmede arter: Platanlønn ble som nevnt registrert flere steder innen lokaliteten, og en del granrenninger ble også observert. Den nevnte brudespireaen derimot ble observert utenfor det avgrensede området.

Kulturminne: Ingen spesielle kulturminne ble observert innen lokaliteten.

Skjøtsel og hensyn: Fremmede arter som platanlønn og gran bør fjernes. Ellers bør den forbli urørt og bekken må få renne som før slik at en kan få beholde flommarkspreget innen lokaliteten. Skogen innen lokaliteten bør få utvikle seg fritt.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten kan knapt kalles en del av et helhetlig landskap, men den er med og skaper variasjon, samt at den også må betraktes som viktig restbiotop i et landskap som er sterkt påvirket av menneskelige aktiviteter.

Verdibegrunnelse: Den mest verdifulle delen av lokaliteten er stadig utsatt for flom og dermed tilførsel av nye næringsstoffer. Dette gjør at artssammensetningen både i feltsjikt og tresjikt blir stabilt, noe som tilsier verdi B - viktig. Vi vil også minne om den betydningen slike lokaliteter har for fuglelivet i området. Både dvergspett og mange arter blant spurvefuglene finner sine hekkeplasser innen slike biotoper da det ofte er en høy biologisk produksjon, ikke minst av larver og insekter på slike steder. Lokaliteten er imidlertid liten og svært forstyrret i kantsonene og det er heller ikke påvist rødlistearter eller andre sjeldne arter innen lokaliteten. Vår samlede vurdering blir derfor at lokaliteten ikke kan bli verdisatt høyere enn; **Lokalt viktig - C.**

Figur 17. Kartet viser avgrensningen av gråor – heggeskogen ved Inner Våglandselva.

Figur 18. Bildet er tatt i retning E39 fra brua som krysser elva ved lunningsplassen. Som en ser er det ryddet litt kratt her, trolig for å gjøre det kjørbart for traktor fordi en ikke stoler på trebrua lenger. (Foto; Finn Gunnar Oldervik, Bioreg AS © 30.05.2012).